

סיוע לשיקום פגעי ההצפות בנהריה

הצעה להחלטה

מחליטים, נוכח נסיבותיהם של אירועי הגשם בגליל המערבי ובאזור נהריה בפרט, בין התאריכים 7 עד 9 בינואר 2020 (להלן: "ההצפות"), אשר הביאו לעליית מפלס נחל הגעתון ולהצפת חלקים נרחבים במרכז העיר נהריה, וכתוצאה מכך לנזקים חמורים לתשתיות בתחומי העיר, לסייע לרשות המקומית בשיקום נזקי ההצפות, ולצורך כך לנקוט בפעולות הבאות:

1. תקציב סיוע מיידי למימון הוצאות דחופות ומיידיות בשל ההצפות - להורות למשרד הפנים להקצות בשנת 2020 חמישה מיליון ש"ח לעיריית נהריה לצורך סיוע במימון הוצאות חירום דחופות ומיידיות שהוצאו על ידי הרשות המקומית לצורך התמודדות עם ההצפות והחזרת המצב לקדמותו, ולנקיטת אמצעים להגנה מפני הצפות בהמשך החורף, והכל בהתאם לכללי בקרה שייקבעו.
2. א. הממשלה פונה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר, בהתאם לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, סיוע לעיריית נהריה, כדלהלן:
 1. סך של עד 8.5 מלש"ח, עבור עידוד איסוף, פינוי, וטיפול באמצעים חלופיים להטמנה, לרבות מחזור של פסולת, ובכלל זה הקמת מערכי איסוף פסולת, לטובת העיר נהריה, בהתאם לתוכנית שתוגש על ידי עיריית נהריה בתיאום עם אשכול רשויות גליל מערבי ותאושר על ידי הקרן, ובתנאי שהפרויקטים נושא סעיף קטן זה יבוצעו על ידי אשכול רשויות גליל מערבי.
 2. סך של עד 150,000 שח עבור ביצוע פעילות של פרסום והסברה לתושבי העיר נהריה בעניין מפגעי האסבסט והפעולות להסרתם.
 - ב. הממשלה רושמת את הודעת עיריית נהריה, לפיה היא תפעל בכפוף להוראות כל דין להתקשר עם אשכול רשויות גליל מערבי, לצורך ביצוע הפרויקטים שיאושרו לפי סעיף קטן א' ותעמיד לרשותה את תקציב הסיוע שיאושר לה לצורך כך.
3. משרד הבינוי והשיכון יפעל לאשר, בוועדה לתכנון ופיתוח ברבעון הראשון של 2020, קדם מימון בסך של 10 מיליון ש"ח, לנהריה, מתקציבי ישן מול חדש של שיווקיים עתידיים, בהתאם לתוכנית השווקים בהסכם הגג עם עיריית נהריה, וזאת לצורך שיפוץ, שיפור ושדרוג תשתיות ופיתוח במרקם הוותיק, ברחובות שנפגעו בהצפות.
4. משרד התיירות יתקצב בכל אחת מהשנים 2020-2021 שלושה מיליון ש"ח לפרויקטים של פיתוח תשתיות תיירות ציבוריות שנפגעו לאורך רצועת החוף ובסמיכות לבתי מלון בעיר נהריה. התקציב יוקצה בהתאם לנהלי משרד התיירות לפיתוח תשתיות תיירותיות ציבוריות, לטובת שיקום תשתיות תיירותיות ציבוריות שנפגעו או לטובת עדכון תקציב לפרויקטים תיירותיים בביצוע, הנובע מנזקי ההצפות. משרד התיירות יהיה רשאי להקצות את התקציב לטובת הקטנת חלק הרשות (מצינג) בפרויקטים.

5. לצורך הגנה על העיר נהריה מפני הצפות, לטובת קידום תכנון מאגרים לתפיסת המים באזור המעלה, לפעול כדלקמן:
- א. להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר לפעול לאישור, בהקדם האפשרי, של תכנית הניקוז להקמת אתרי ויסות שיטפונות במעלה נחל הגעתון (להלן - תכנית הניקוז או התכנית), אשר יזמה רשות ניקוז גליל מערבי, וזאת לא יאוחר מיום 1.6.20; תכנית הניקוז תתוכנן, ככל שניתן ובתנאי שלא יפגע קידומה, במשולב עם התכנית שמקדמת רשות המים לשיקום נחל הגעתון, בהתאם להחלטת ממשלה מס' 3866 מיום 10.6.18 (להלן יחד - התכניות).
- ב. לצורך מימוש סעיף (א), להקים צוות היגוי אשר תפקידו להסיר חסמים ולהבטיח השלמת התכניות במועד. הרכב צוות ההיגוי: נציג משרד ראש הממשלה (יו"ר), נציג משרד החקלאות ופיתוח הכפר, נציג רשות המים, נציג אגף התקציבים במשרד האוצר, יו"ר רשות ניקוז גליל מערבי, מנכ"לית מינהל התכנון (או נציגה), נציג רשות מקרקעי ישראל, נציג משרד הפנים, ונציג עיריית נהריה. ככל שיעלה צורך, משרדי הממשלה הנוגעים בדבר יפעלו לקידום התקשרות עם חברה מנהלת לצורך השלמת התכנון במועד.
- לצורך השלמת התכניות, להנחות את משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות ממקורותיו סך של עד 1 מיליון ש"ח, ואת רשות המים להקצות ממקורותיה סך של 1 מ"ש, הכל ככל שיידרש ובכפוף לאמור בסעיף 8 להלן. התקציב יועבר לרשות הניקוז או לגוף אופרטיבי אחר שייקבע.
- לצורך מימוש התכניות, להנחות את רשות מקרקעי ישראל לתת עדיפות להקצאות הקרקע הנדרשות לצורך מימוש התכניות.
- ג. להנחות את יו"ר צוות ההיגוי להגיש לממשלה, עד יום 1.9.2020, דו"ח בנוגע לאישור התכנית ואומדן תקציבי לביצועה.
6. במטרה לשפר את תשתיות המים והביוב בעיר נהריה ועל רקע האירועים האחרונים, לרשום את הודעת ראש עיריית נהריה על כוונתו להביא עד יום 15.4.2020 החלטה לאישור מועצת העיר בדבר צירוף משק המים והביוב של העיר לתאגיד המים מעיינות זיו, בהתאם לחובתה של העירייה לפי דין. לאחר השלמת הצירוף תהא העיר זכאית למענק תאגוד ולקבלת הלוואת בעלים בהתאם לכללים בנושא, ובלבד שהשלמת הצירוף תסתיים עד לסוף שנת 2020.
7. תנאי להקצאת הכספים האמורים בהחלטה זו בשנת הכספים 2020, לאחר אישור חוק התקציב לשנת 2020, הוא הכללתם בחוק התקציב האמור, לכשיאושר.
8. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, משרד התיירות יקצה סכום של 3 מלש"ח בשנת 2021 מתקציב הרכש שלו, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף החוק האמור. המשרד ואגף התקציבים במשרד האוצר רשאים להסכים ביניהם על הקצאה מתקציב שונה מהתקציב המפורט לעיל לשם ביצוע הפעולה המאזנת כאמור.
9. עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2020 כל הקצאות התקציבים לפי החלטה זו כפופות להוראות סעיף 3ב לחוק יסוד: משק המדינה ולהוראות סעיף 49ב לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

דברי הסבר

רקע כללי

בין התאריכים 7 עד 9 בינואר 2020 ירדו באזור נהריה גשמים כבדים מבחינת הכמויות, העוצמות והספיקות (כמות המים שזורמת בזמן נתון) בנחלים באזור. כמו כן, מנתונים שהועברו על ידי השירות המטאורולוגי עולה כי כמות הגשמים שירדו באזור העיר נהריה מתחילת עונת הגשמים גבוהה יותר מכמות הגשם הממוצעת לכל העונה, ושיעור חריגה זה הוא הגבוה ביותר בארץ.

הספיקות הגבוהות כאמור הביאו להצפות חריגות ביותר בתוך העיר נהריה, וכתוצאה מכך נגרם נזק רב לתשתיות בעיר. מחוות דעת שהועברה על ידי המינהל לשירותי חירום במשרד הפנים, עולה כי כמות ועוצמת הגשמים בין הימים 7 – 10 בינואר 2020 הביאו לפגיעה בתשתיות במרחב הציבורי במספר רשויות מקומיות, כאשר מביניהן נפגעה העיר נהריה באופן המשמעותי ביותר, הן בשל היקף הנזקים, והן בשל ההוצאות המיידיות שנאלצה העיר לספוג על מנת להתמודד עם האירוע. נכון למועד כתיבת ההחלטה, ממוקדת עיריית נהריה בהחזרת הרציפות התפקודית של הרשות, ומטפלת בעיקר במפגעי בטיחות, ניקיון הבוץ שהצטבר, תיקון נזקים שנגרמו לרמזורים, עמודי חשמל, מעקות בטיחות וכיוצא באלה. יודגש כי ביתר הרשויות, הנזק היה כזה שלא הביא לאבדן הרציפות התפקודית.

בנסיבות אלו, נוכח החשיבות שרואה הממשלה להביא לשיקום מהיר ומידי של פגעי ההצפות, ובשים לב לאפיוני הרשות המקומית וההערכה כי ללא סיוע ממשלתי יכולתה לשקם את העיר מוגבלת, קיים אינטרס ציבורי ייחודי ומשמעותי בשיקום העיר.

על רקע האמור, מחליטה הממשלה לסייע במימון השיקום המידי של העיר נהריה, למימון פעולות תכופות, פינוי מפגעים ושיקום תשתיות ציבוריות שנפגעו בהצפות.

לעניין סעיף 2 :

בעקבות אירוע הגשמים הקיצוני אשר התרחש באגן ההיקוות של נחל הגעתון שמקורו בגליל העליון, כמויות מים גדולות מאוד החלו לזרום מגב ההר בגליל לכיוון נהריה. כמויות המים העצומות, הביאו איתם סחף של עצים, בוץ ולכלוך אשר גם סתמו את מערכות הניקוז העירוניות ובנוסף גרמו לנזקים נרחבים. בנחל הגעתון אשר חוצה את העיר לאורכה, הצטבר לכלוך רב לרבות שאריות פלסטיק, ניילון ובוץ. נזקים נגמו גם לרכוש העירייה ובתוך כך לכלי אצירה לפסולת, ולתשתיות של מערך המיחזור העירוני.

לאור המצב, אשכול רשויות גליל מערבי נרתם לסיוע לרשות נהריה, שעד כה טרם הצטרפה לאשכול על אף הרצף הגיאוגרפי, הנמצאת בהליכי הצטרפות מתקדמים. אשכול הרשויות מהווה כוח משמעותי, ובעלותו כלי צמ"ה אשר אפשרו פינוי מהיר, מכל רחבי העיר, של גדמי עצים, בוץ, פסולת מעורבת שנשפכה מכלי אצירה אשר אינם מקובעים למדרכות, וניקוי של רצועת החוף.

האירוע הדגיש את הצורך של העיר נהריה להתכונן לאירועים דומים בעתיד, בין השאר, על ידי החלפת מערך הפסולת שלה למערך מתקדם אשר מסוגל להתמודד עם פגעי מזג האוויר כפי

שאירעו. על כן המשרד להגנת הסביבה רוצה לסייע עיר נהרייה, באמצעות אשכול רשויות גליל מערבי.

הפסולת שנוצרה בשל מפגעי ההצפות תאסף, וככל שהדבר מתאפשר תשלח למחזור בהתאם למדיניות המשרד שלא להטמין פסולת שניתן למחזרה.

ב. בעקבות ההצפות והגשמים הכבדים בעיר נהרייה קיים חשש כי זרמי המים חשפו מרבצי פסולת אסבסט פריד אשר לא היו חשופים עד כה ולא טופלו. מצב זה מחייב העלאת מודעות הציבור והכוונתו להימנעות מסיכון, לדיווח לעירייה ולמשרד.

כידוע, אסבסט הוכח כחומר מסרטן ודאי ואסבסט פריד, אשר מתפורר במגע ידני ומשחרר סיבים לאוויר, הינו סיכון ממשי לציבור.

בשל פיזור פסולת אסבסט ממפעל איתנית, בדרכים ובחצרות בטווח של 15 ק"מ מהמפעל בגליל המערבי, פעל המשרד להגנ"ס וניקה בשנים 2011-2017 342 אתרים מזוהמים בעלות כוללת של 327 מליון ש"ח ופועל בימים אלה להסדרת המשך פעולות הניקוי והסרת הסיכון.

לעניין סעיף 3 :

בהתאם להחלטות מועצת מקרקעי ישראל, רשות מקומית זכאית לקבל, אגב שיווקי קרקע מדינה שבתחומה, תקציב "ישן מול חדש" המיועד לשיקום ושדרוג תשתיות במרקם הוותיק. בהתאם להסכם הגג שנחתם עם עיריית נהרייה, אמור תקציב זה להתקבל אצל העירייה בשנים הקרובות, בהתאם לקצב שיווק קרקעות המדינה שבתחום העיר, הקבוע בהסכם הגג. כידוע, ההצפה שאירעה בעיר גרמה, בין היתר, לנזקים אדירים לתשתיות הציבוריות הקיימות במרקם הוותיק של העיר. מדובר בתשתיות ותיקות אשר שיקומן ושדרוגן היה מבוצע, בדרך שגרה, לאורך כל שנות ההסכם, ואולם כעת, לאור נזקי ההצפה, נדרש שיקומן בהינף אחד. לאור זאת, מוצע להנחות את משרד הבינוי והשיכון לפעול לאשר בוועדה לתכנון ופיתוח קדם מימון בסך של 10 מיליון ש"ח, כנגד תקציב "ישן מול חדש" אשר עתיד להתקבל משיווקי הקרקע הצפויים בתחום העיר נהרייה בהתאם להסכם הגג שנחתם עימה, בשנים הקרובות.

לעניין סעיף 4 :

בעקבות ההצפות בנהרייה, משרד התיירות נמצא בהליך הערכת הנזקים לתשתיות הציבוריות התיירותיות בעיר, בכלל ובאזור שפך נחל הגעתון, בפרט.

בעיר פועלים שמונה מתקני אכסון מלונאי המונים כ-480 חדרי מלון, כאשר 4 מלונות נמצאים במעגל הראשון - לאורך רחוב הגעתון. האזור התיירותי בעיר נהרייה כולל טיילת לאורך קו חוף הים מהגבול הדרומי של העיר בסמוך לשוב שבי-ציון ועד לגבולה הצפוני של העיר באזור אכזיב. הטיילת מהווה מוקד משיכה לתיירים המבקרים בעיר.

הגורמים המקצועיים במשרד התיירות סיירו בעיר מיד לאחר ההצפות. במסגרת הסיור עלה, כי האזורים שנפגעו בצורה החמורה ביותר הינם טיילת קו החוף בסמוך לשפך הגעתון וקניון ארנה, בתוכו פועל מלון. חברות הבקרה והצוות המקצועי של המשרד פועלים ליצור אומדני שיקום של התשתית הציבורית שנפגעה, אך כבר עכשיו ניתן לומר כי מדובר בנזק בעלויות

כספיות גבוהות, לרבות היסחפות ריצוף ומצע קרקע, עמודי תאורה, תשתית ביוב וניקוז באופן שאינו מאפשר הליכה על הטיילת ושימוש באזור התיירות.

משרד התיירות תיקצב בשנים האחרונות פיתוח טיילת חוף במקטעים הצפוניים לשפך נחל הגעתון. הפיתוח כלל רצועת טיילת ברוחב של כ-4 מטרים ובאורך של כ-1.5 ק"מ. המקטעים שנפגעו עקב הסופה שסחפה בוצה ומאסת מים נמצאים בסמוך ממש למקטעים אותם מפתח משרד התיירות. שטף המים סחף את הטיילת הסמוכה לשפך הגעתון ופער בה בורות בעומק של 1.5 מטר ובהיקף של כ-10 מטרים.

משרד התיירות שם לעצמו לפתח תשתיות תיירות ציבוריות בנראות ובאיכות גבוהים. הצוותים המקצועיים במינהל הפיתוח במשרד התיירות, האמונים על פיתוח תשתיות תיירות ציבוריות, ממליצים שלא לבצע תיקוני תלאי, שסופם להיראות כמנותקים מהפיתוח המבוצע, ויש בהם בכדי לפגוע פגיעה של ממש באיכות ובנראות של תשתיות התיירות.

מכאן שיש לבצע שיקום נזקים ופיתוח, שיעמוד בקנה אחד עם המקטעים, הנמצאים בפיתוח, ובכפוף לנהלי המשרד.

לעניין סעיף 5 :

כדי לתת מענה מיטבי לאתגרי ההצפות יש לפעול הן ברמת מערכת התיעול העירונית (עניין זה נכלל במסגרת פעולות הרשות המקומית כאמור בסעיף 1 להצעה) והן ברמת מערכת הניקוז האגנית. בהיבט האגני, יזמה רשות ניקוז גליל מערבי תכנון מאגרי ויסות במעלה אגן הגעתון שתכליתם לצמצם את כמויות המים שיגיעו לעיר באירועים שטפוניים. תכנית זו נמצאת בשלבי תכנון מתקדמים אולם טרם הגיעה לסיומה והאירועים האחרונים מחדדים את הצורך הדחוף בהשלמתה. האתגר המרכזי הוא הסרת חסמים וקבלת הסכמתם של גופים רבים. לשם כך מוצע להקים ועדת היגוי בראשות משרד ראש הממשלה שתפעל להסרת החסמים ותוודא שהתכנית מגיעה להשלמה בהקדם האפשרי.

לעניין סעיף 6 :

נהריה היא העיר הגדולה בארץ שטרם צרפה את משק המים והביוב שלה לתאגיד מים בהתאם לחובתה לפי חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001. בתוך כך היא סובלת מתת השקעות בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח בתשתיות המים והביוב של העיר ומתחזוקה לקויה שלהן, באופן המקשה על התמודדות עם אירועי השיטפונות שאירעו בתאריכים 7-9/1/2020 והגורם לבעיות דוגמת פיצוצים בצנרת, נזילות וגלישות של מי שופכין שיוצרות זיהומים. על מנת לשפר את ההשקעה, התחזוקה והתפעול של תשתיות המים והביוב בנהריה, מוצע לפעול להכנסת משק המים והביוב של העיר לתאגיד המים מעיינות זיו, בהתאם לחובתה לפי דין, באופן שיאפשר שיפור ושיקום של התשתיות בהתאם לתכנית השקעות מאושרת על ידי רשות המים וכן תחזוקה נאותה שלהן בהתאם לכללים בנושא.

בסעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה נקבע כי:

"(א) לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, רשאית הממשלה להוציא כל חודש סכום השווה לחלק השנים-עשר מהתקציב השנתי הקודם, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ב) כספים לפי סעיף קטן (א) ייועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרה תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם לרבות כאלה שנכללו באמצעות שינויים תקציביים."

בסעיף 49 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, נקבע כי:

"לא נתקבל חוק תקציב שנתי לפני תחילתה של שנת הכספים, יפרסם החשב הכללי במשרד האוצר באתר האינטרנט של משרד האוצר, את הסכומים שהוציאה הממשלה בכל חודש בתקופה כאמור בסעיף 33 לחוק-יסוד: משק המדינה; בפרסום כאמור יפורטו הכספים שהוציאה הממשלה לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות, להפעלת שירותים חיוניים ולפעולות אחרות, וכן כל החלטה בעניינים כאמור שהתקבלה לפי הנחיות החשב הכללי."

בהתאם לאמור, יובהר כי, אין בהחלטה זו כדי לגרוע מהצורך לבחון הקצאת כל אחד מהתקציבים המפורטים בהחלטה בנפרד לנוכח הוראת סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ובהתאם לאמור בה, וזאת כל עוד לא אושר בכנסת תקציב המדינה לשנת 2020. בהתאם לכך, כתנאי להקצאת התקציבים האמורים יהיה על משרדי הממשלה השונים לפעול בהתאם לאמור.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

כמפורט בהחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים - תומך
השר להגנת הסביבה - תומך
שרת הבינוי והשיכון - תומכת
שר התיירות - תומך
ממלא-מקום שר החקלאות ופיתוח הכפר – תומך
שר האנרגיה – תומך
שר האוצר - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

לא רלוונטי

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי : 01ביצועי

תחום פעולה עיקרי : 02חברה וכלכלה

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי ממלא מקום שר החקלאות ופיתוח הכפר
ועל ידי שר הפנים
ועל ידי השר להגנת הסביבה
ועל ידי שרת הבינוי והשיכון
ועל ידי שר התיירות
ועל ידי שר האוצר
ועל ידי שר האנרגיה

י"ט בטבת התש"ף
16 בינואר 2020

היועצת המשפטית

ירושלים, י"ט טבת, התש"ף
16 בינואר, 2020
סימוכין: 8118122440

חוות דעת משפטית הנלווית להצעה להחלטה ממשלה

נושא הצעת ההחלטה: סיוע לשיקום פגעי ההצפות בנהריה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. כאמור בהצעת ההחלטה, אירועי הגשם בגליל המערבי ובאזור נהריה בפרט, בין התאריכים 7 עד 9 בינואר 2020 הביאו לעליית מפלס נחל הגעתון ולהצפת חלקים נרחבים במרכז העיר נהריה. הדבר הסב נזקים חמורים לתשתיות ברחבי העיר. בהתאם למידע שמסרו גורמי המקצוע, וכמפורט בדברי ההסבר להצעה, מזג האוויר הביא לפגיעה בתשתיות במרחב הציבורי במספר רשויות מקומיות, כאשר מבניהן העיר נהריה נפגעה באופן המשמעותי ביותר. במסגרת זו צוין בדברי ההסבר להצעה כי בכל יתר הרשויות הנזק היה כזה שלא הביא לאובדן הרציפות התפקודית ואילו בנהריה הרשות המקומית עדיין ממוקדת בהשבת הרציפות התפקודית, וכן כי על פי ההערכה ללא סיוע ממשלתי יכולתה של הרשות המקומית לשקם את העיר מוגבלת.
2. לאור האמור, ועל בסיס השיקולים המקצועיים המיוחדים את העיר נהריה, מוצע כי הממשלה תסייע במימון פעולות דחופות ומידיות ובשיקום תשתיות ציבוריות, הכל כמפורט בהצעה.
3. במסגרת זו מוצע בסעיף 1 להצעה כי משרד הפנים יפעל למתן תקציב סיוע מידי לרשות המקומית למימון הוצאות דחופות ומיידיות בשל ההצפות. בסעיפים 2-4 להצעה מוצע לבצע פעולות בתחומי פעילות המשרד להגנת הסביבה, משרד הבינוי והשיכון ומשרד התיירות אשר מיועדות לסייע בהתמודדות עם השלכות ההצפות והפגיעה המשמעותית בתשתיות השונות בעיר.
4. סעיף 5 להצעה עוסק בקידום התכנון המיועד לטובת פתרונות ניקוז ארוכי טווח, ברמת מערכת הניקוז האגנית, ומנחה על ביצוע פעולות שתכליתן להביא להשלמת התכנון, המצוי בשלבים מתקדמים. כמפורט בדברי ההסבר להצעה האתגר המרכזי בהקשר זה הוא הסרת חסמים וקבלת הסכמתם של גופים רבים, ובהתאם מוצע להקים ועדת היגוי בראשות נציג משרד ראש הממשלה שתפעל להסרת החסמים במטרה לאפשר את הבאת התכנית להשלמה בהקדם האפשרי. התקציבים הנקובים בסעיף זה הם ממקורות המשרדים האמונים על הנושא והפועלים לקידומו מזה זמן, ובהתאם למידע שנמסר לנו מגורמי המקצוע, אינם משקפים שינוי בסדרי העדיפויות בהקשר זה.
- יצוין כי בהתאם למידע שנמסר מגורמי המקצוע, הצורך בקידום תכנון והערכות להתמודדות עם סיכוני הצפות ושיטפונות, רלוונטי לאזורים נוספים ובכוונת גורמי המקצוע להתניע בהקדם עבודת מטה מקצועית בתחום.
5. בסעיף 6 להצעה מוצע לרשום את הודעת ראש עיריית נהריה בדבר כוונתו להביא לאישור מועצת העיר החלטה בדבר צירוף משק המים והביוב של העיר לתאגיד המים מעיינות זיו, זאת בהתאם לחובתה של

העירייה על פי דין. עוד מצוין כי לאחר השלמת הצירוף בלוחות הזמנים שצוינו בהצעה תהיה העיר זכאית לסיוע בהתאם לכללים החלים בנושא.

6. יישום ההחלטה ייעשה בהתאם להוראות כל דין החל על העניין, לרבות חוק יסוד: משק המדינה, חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – חוק יסודות התקציב), חוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, וחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001.

במסגרת זו עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2020, הקצאת תקציבים לפי הצעת ההחלטה כפופה להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ולהוראות סעיף 49 לחוק יסודות התקציב, ולהוראות התכ"ס הרלוונטיות לעניין.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

7. הצעת ההחלטה מובאת לאישור הממשלה לאחר שהתקבל בכנסת חוק התפזרות הכנסת העשרים ושתיים והקדמת הבחירות, תש"ף-2019, כחודש וחצי לפני מועד הבחירות לכנסת ה-23, שתהיינה הבחירות השלישיות לכנסת בתוך פרק זמן של כשנה.

בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון ולהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, הממשלה וחבריה, מחויבים באיפוק בהפעלת סמכויותיהם לגבי כל אותם עניינים שאין כורח ודחיפות מיוחדת לפעול בהם בתקופה זו. בהתאם לפסיקה, מתחם הסבירות לעניין זה נבחן בשים לב למאפייניה של הסמכות הקונקרטית המופעלת ובהתחשב באיזון הנדרש בין הצורך בעשייה לבין דרישת האיפוק כאמור (בג"ץ 5167/00 פרו' וייס נ' ראש הממשלה, פ"ד נה(2) 455; בג"ץ 8815/05 לנדשטיין נ' שפיגלר, פורסם ביום 26.12.2005. באתר הרשות השופטת; ובג"ץ 2453/06 ההסתדרות הרפואית בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פורסם ביום 21.3.2006. באתר הרשות השופטת).

8. עיקרה של הצעת ההחלטה במתן מענה מיידי בעקבות הנזקים שנגרמו כתוצאה מההצפות שאירעו בשבוע שעבר ובסיוע לרשות המקומית בשיקום התשתיות הציבוריות בתחומי בעקבות נזקי ההצפות. כפי שעולה מההצעה ומדברי ההסבר לה יש דחיפות בקבלתה בעת הזו על מנת לאפשר לרשות המקומית להתמודד עם הנזקים שנגרמו ולפעול לשיקום התשתיות שנפגעו ברחבי העיר. סעיף 5 להצעה עוסק בקידום התכנון המיועד לטובת פתרונות ניקוז ארוכי טווח, ברמת מערכת הניקוז האגנית, והוא מנחה על ביצוע פעולות שתכליתן להביא להשלמת התכנון, המצוי כבר בשלבים מתקדמים, בדגש על הסרת חסמים בנושא, הכל כמפורט לעיל.

בנסיבות אלו, ובשים לב גם להיקפה התקציבי הכולל של הצעת ההחלטה, שאינו כרוך בשינויים בסדרי עדיפויות ממשלתיים ושברובו המכריע מיועד לביצוע במהלך שנת 2020, אין מניעה משפטית לקבלתה בעת הזו.

כאמור לעיל, ההצעה מתקבלת בשעה שטרם אושר תקציב המדינה לשנת 2020, ועד לאישורו יש לפעול בהתאם לסעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה, לחוק יסודות התקציב ולהוראות התכ"ס, כמפורט לעיל.

9. בסעיף 2(א)(1) להחלטה מוצע כי הממשלה תפנה להנהלת הקרן לשמירת הניקיון בבקשה כי תאשר, בהתאם לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, סיוע לעיריית נהריה לטובת פעולות בתחום הגנת הסביבה כמפורט בהצעה. עוד מוצע לקבוע בהקשר זה כי המימון יינתן בתנאי שהפרויקטים על ידי אשכול רשויות גליל מערבי. לצד זאת מוצע לרשום את הודעת עיריית נהריה לפיה היא תפעל בכפוף להוראות כל דין להתקשר עם אשכול רשויות גליל מערבי לטובת הפעולות כאמור. יצוין כי עיריית נהריה ואשכול רשויות גליל מערבי פעלו לטובת צירופה של עיריית נהריה לאשכול רשויות גליל מערבי אולם המהלך טרם הושלם. אין מניעה לכך שהרשות המקומית תתקשר עם האשכול לטובת ביצוע הפעולות כאמור, בכפוף לכל דין, ועיריית נהריה גם הודיעה כאמור על כוונתה לעשות כן. הגם שהתניית המימון בכך שהפעולות ימומשו תוך התקשרות עם גורם ספציפי מעוררת קושי מסוים, אין מניעה לכך, בשים לב למכלול נסיבות המקרה כפי שעולות מן ההצעה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ללשכות המשפטיות של המשרדים הרלוונטיים. הערות היועצים המשפטיים של משרד הפנים, משרד הבינוי והשיכון, משרד התיירות, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הגנת הסביבה ורשות המים הוטמעו בנוסח. היועצת המשפטית של רשות מקרקעי ישראל מסרה כי אין לה הערות להצעה בהיבטיה המשפטיים.

מן הלשכה המשפטית במשרד האוצר נמסר בהתייחס לשיקום מערך הפסולת הנכלל בסעיף 2(א)(1) להצעה כדלקמן: רכיב זה בהצעה מתייחס למכלול מערך הפסולת בעיר נהריה. הואיל ובקשתם לסייג זאת רק לאזורים שנפגעו על ידי ההצפות (שזו תכלית ההחלטה) נדחתה על ידי המשרד להגנת הסביבה, ומאחר שלא הועברו לידיהם נתונים המעידים כי הציוד שנפגע מהווה רוב מהציוד בעיר, לעמדתם אין הצדקה לאשר סיוע במסגרת החלטה זו לשיקום כלל מערך הפסולת בעיר, כאשר היבט הדחיפות נובע כמובן מההצפות והנזקים שנגרמו בעקבותיהן בלבד.

לעמדת הלשכה המשפטית במשרד להגנת הסביבה, ועל בסיס המידע שנמסר מגורמי המקצוע במשרד בדבר הזיקה בין ההצפות למושא הסיוע, אין מניעה משפטית לאשר רכיב זה בהצעה.

יצוין כי בדברי ההסבר להצעה גם מוצגים עיקרי הטעמים המקצועיים הנוגעים לעניין והמבססים את סבירות ההחלטה בהקשר זה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לאור כל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

יעל כהן, עו"ד

סגנית בכירה ליועצת המשפטית